

Bursa Kent Müzesi'nde 6 Yaş Çocukları İle Bursa'nın Kaybolan Mesleklerinin Yaratıcı Drama Yöntemiyle İşlenmesi*

Dilek Yıldız Karakaş¹

Aynur Eğitmen²

Makale Bilgisi

DOI: 10.21612/yader.2017.013

Makale Geçmişi

Geliş tarihi 03.11.2017

Kabul 01.12.2017

Anahtar Sözcükler

Müze

Yaratıcı Drama

Bursa

Kaybolan Meslekler

Öz

Bursa'nın kendi tarihsel gelişimini çeşitli eserlerle sergileyen Bursa Kent Müzesi'nin kuruluş amaçlarının en başında kentlilik bilinci ve bu amaca yönelik yapılması öngörülen eğitim çalışmaları yer almaktadır. Okul öncesi öğrencileri ile Bursa'nın eski mesleklerinin Bursa Kent Müzesi'nde işlenmesi konulu çalışma 6 yaş çocukların gelişim özellikleri gözeticilerle şekillendirilmiştir.

Bursa'nın belli başlı mesleklerinin 6 yaş çocuklarına anlatılabilmesi için hem bilgileri somut olarak sunan ortamlardan en önemlisi olan müzelerden, hem de birden fazla duyuya aynı anda seslenebilen yaratıcı drama yönteminden yararlanılmıştır. Dolayısıyla 6 yaş çocuklarına yaşadıkları şehir olan Bursa'nın geçmişten bugüne taşıdığı tarihsel önemi, kaybolmak üzere olan meslekler üzerinden işlemek bu çalışmanın problemini oluşturmaktadır.

Çalışmanın uygulandığı grup özel bir anaokulunun hazırlık sınıfına devam eden 6 yaşında 10 kız 8 erkek toplam 18 çocuktan oluşmaktadır. Çalışma nitel bir araştırmadır. Çalışmada kullanılan desen, temel yorumlayıcı nitel araştırmadır. Bu araştırma yöntemi kullanılırken yararlanılan veri toplama araçları; "kontrol listesi", "eğitmen gözlemi" ve "ürün bilgi kartı soruları" şeklinde belirlenmiştir. Araçlardan elde edilen bulguların yorumlanmasında ise betimsel analiz tekniğinden yararlanılmıştır. Çalışma sonunda çocukların hem yaşadıkları şehir Bursa'nın eski meslekleri hakkında bilgi sahibi oldukları hem de kaybolmakta olan meslekler ve el sanatları hakkında farkındalık kazandıkları gözlemlenmiştir.

A Study On Bursa's Old Professions with 6 Year-Old Kids At Bursa City Museum

Article Info

DOI: 10.21612/yader.2017.013

Article History

Received 03.11.2017

Accepted 01.12.2017

Keywords

Museum

Creative Drama

Bursa

Disappearing Professions

Abstract

Two of the most important founding purposes of the Bursa City Museum, where chronological displays support historical development of the City of Bursa, are to promote citizenship awareness and educative activities for the same aim. Taking development characteristics of 6 year-old pre-school children into consideration, a study focusing on old professions of Bursa was applied at the Bursa City Museum.

In order to explain main professions of Bursa to 6-year-old kids, this study benefited from both museums, where an environment with tangible objects ease learning process, and creative drama methods, which activate several senses at the same time. The subject of this study is developed and aimed that children will learn about the historical meaning of the city they live via professions that are about to disappear.

The study was carried out with a group of kids at the age of 6 (10 girls, 8 boys, total 18), who study at a private pre-school academy. The study is a qualitative research. The design used in the study is basic interpretive qualitative research. Data collecting tools of this research method are: "control list", "observation of instructor" and "product info-card questions". Descriptive analysis was used to interpret the collected data. The results of the study indicate that children learnt about the old professions of the City of Bursa and developed awareness on disappearing professions and craftsmanship.

* Bu makale Dilek Yıldız Karakaş tarafından 2017 yılında Aynur Eğitmen danışmanlığında tamamlanan "Bursa Kent Müzesi'nde 6 Yaş Çocukları ile Bursa'nın Kaybolan Mesleklerinin Yaratıcı Drama Yöntemiyle İşlenmesi." Başlıklı ÇDD Drama Eğitmenliği Kursu proje çalışmasından üretilmiştir.

1 Sanat Tarihiçi, Bursa Kent Müzesi, e-posta: dilekyildiz79@hotmail.com

2 Bil. Uzm. Ç.D.D. Özel Doğaç Drama Eğtm. Krs., e-posta: aynurcdd@gmail.com

Giriş

Bursa, kendi tarihsel serüveni içinde ekonomik açıdan hep önemli bir rol oynamıştır. Osmanlı döneminin önde gelen ticaret merkezlerinden biri olduğu gibi, Cumhuriyet döneminde de kısa zamanda cazibe merkezlerinden biri haline gelmiştir. Kentin ekonomik açıdan tarihsel seyri izlendiğinde, ülkenin genel gidişatına paralel bir seyir izlediği görülmektedir. Örneğin Osmanlı döneminde İstanbul'daki saray ve erkânının ihtiyaçlarını temin etmek için çoğu mal alımları Bursa'dan yapılmıştır (Oğuzoğlu, 2013, s.164). Yine Bursa Osmanlı döneminde İpek Yolu ticaret kervanlarının geçtiği yol üzerinde bulunması nedeniyle hem Arabistan, Hindistan ve Çin'den gelip Avrupa'da mal satmak isteyen tüccarlar, hem de Doğu malları ticareti ile uğraşan Avrupalılar için cazip bir ticaret merkezi olma özelliğini üretim faaliyetleri ile yüzyıllarca korumuştur.

Dolayısıyla kentte ticaret hayatı ve üretim faaliyetleri köklü bir geleneğe sahiptir. Bu gelenek tarihsel süreç içinde Türkiye'deki birçok bölgede sanayi alt yapısının ilk temellerinin Bursa'da atılmasına sebep olmuştur. Türkiye'nin ilk organize sanayi bölgesinin 1964 yılında Bursa'da kurulmuş olması rastlantı değildir (Altundemir ve Yılmaz, 2002).

Bursa ya da başka kentlerin sosyal, ekonomik, siyasi, sanat alanlarına ait tarihsel bilgiye çeşitli kaynaklardan ulaşılabildiği gibi müzeler aracılığıyla da ulaşılabilir. Özellikle kent müzeleri bu konuda doğrudan somut bilgiler edinmemizde önemli yere sahiptir.

Şehrin tarihsel gelişimini çeşitli eserlerle sergileyen Bursa Kent Müzesi'nin bodrum katında bulunan galeri, 19. yüzyılda Bursa'ya gelen seyyahların çektikleri fotoğraflar ve yazdıkları seyahatnamelerden yine bu yüzyılda yaşamış ressamların resimlerinden yola çıkılarak oluşturulmuştur. Galeride 19. yüzyılda Bursa çarşısında üretim faaliyetlerini sürdüren esnaf ve zanaatkarların dükkân canlandırmalarının yanı sıra oluşturulan vitrinlerde bu meslek koluna ait tarihi süreç içindeki bilgilere ve kullandıkları özel el aletlerine ait bilgilendirmelere de yer verilmiştir. Çalışmada seçilen mesleklerin konuları müzenin bu bölümünde tanıtımları yapılan mesleklerin arasından katılımcı grubun ilgi alanlarına, geçmişle bugün arasında daha kolay bağ kurabilecekleri kaybolmakta olan ancak yerini başka mesleklere bırakan ya da bırakmak üzere olan iş kolları arasından seçilmiştir.

Okul öncesi öğrencileri ile Bursa'nın eski mesleklerinin Bursa Kent Müzesi'nde işlenmesi konulu çalışma 6 yaş çocukların gelişim özellikleri gözetilerek şekillendirilmiştir. Bu yaş dönemindeki çocuklar bilişsel gelişim özellikleri bakımından somut işlemler evresinde değerlendirilmektedir. Bunun nedeni; çocuğun zihinsel olarak mantık becerilerini somut nesne ve yaşantılar üzerine uygulayabilmesidir. Mantıksal düşünmenin başladığı bu dönemde problemin çözülmesi somut nesnelere, şimdi ve burada gibi anlık durumların olmasına bağlıdır. Soyut olan elle tutulup gözle görülmeyen işlemler yapılamaz (Arslan, 2010, s.12). Buna göre çocukların duyularıyla gerçek şeyleri keşfettiği zaman bir öğrenmenin gerçekleştiğinden söz edilebilir. 5-6 yaş grubu çocukları ancak gördüğünde, duyduğunda, dokunduğunda etkin biçimde öğrenmektedir.

Bu yaş grubundaki çocuklar için özellikle müzeler; sergilenen eserler ve orada yapılan canlandırmalar ile bilgilerin somutlaştırılmasına aracılık etmektedir. Öğretmen, öğrencilerin hiç rastlamadığı ya da duyularıyla hiç tecrübe etmediği olgular hakkında konuştuğunda okuldaki öğretim kolayca soyut hale gelebilmektedir. Müzede ise çocuklar görür, dokunur, koklar, aletleri tutabilir ve araçları kullanabilir (Seidel ve Hudson, 1999, s.16).

Eğitim kuramcısı John Dewey'e göre eğitim, yaşam boyu süren bir eylemdir. Bu yüzden etkili öğrenme, yaparak ve yaşayarak gerçekleşir. Çocuğun doğal yapısı, bireysel farklılıkları dikkate alınmalı ve eğitimin merkezi çocuk olmalı, dersler de onun ilgi ve yeteneklerine göre düzenlenmelidir. Çocuk edilgen, ezberci bir eğitime asla zorlanmamalı, kurama değil uygulamaya ağırlık verilmelidir. Bilgiler hiçbir zaman hazır sunulmamalı, çocuğun keşfetmesine ve düşünmesine olanak tanınmalıdır (Bender, 2005, s.15).

Eğitim kuramcısı John Dewey'in belirttiği yaparak yaşayarak öğrenme, bireyin edilgen değil etkin olması, öğrenmenin ezbere dayalı olmaması yaratıcı dramının da üzerinde önemle durduğu konulardır. John Dewey'in şu sözleri de bu görüşü pekiştirmektedir: "Eğer yaşam istiyorsak, kendimizi yaşamın içine atalım. Çocuğu olduğu gibi bütün istek ve yönelimleri ile görelim. Kalbinin nasıl çarptığını dinleyelim ve onu ileriye itecek bir çevre içinde bulduralım. Ya öğrenmek? Kuşkusuz öğrenmek de gerek. Fakat önce yaşamak ve yaşayarak öğrenmek başta gelir" (Aktaran: Bender, 2005, s.16)

Bu çalışmada da çocukların yaparak ve yaşayarak öğrenmeleri, süreçte etkin olmaları ve öğrendiklerini içselleştirmeleri önemsenmektedir. Bu nedenle yaratıcı drama yönteminden yararlanılmıştır. Ayrıca sözü edilen öğrenmeyi gerçekleştirebilmenin önemli yollarından biri de sınıf dışı ortamlardan yararlanmaktır. Bu ortamlardan biri de müzelerdir. Son dönemlerde müzelerden eğitim amaçlı olarak yararlanıldığı görülmektedir. Müzeler bazen amaç bazen de araç olarak eğitime hizmet eden bir ortam sağlarlar.

Müze ortamında ve müze nesnelere yola çıkarak yapılan yaratıcı drama etkinlikleriyle çocukların kültürel yapıyı ve drama sürecini yeniden oluşturması söz konusudur. Bu yapı içinde çocuklar çevreyi ve sanatsal nesnelere oluşturan, yaratan insanları tanıma-anlama olanağı yaşayabilir, nesnelere ve o dönem insanları arasındaki ilişkileri keşfedebilirler (Adıgüzel, 2015, s. 89).

Müze yaşantısı, bireysel sosyal ve fiziksel boyutları objelerle algılar ve ilgiler yoluyla etkileşip, gözlem yapma, düşünce ve duyguları ifade etme, hayal gücünü kullanma, kendi yaşamına bağlama, bilgilenme, müzenin mesajını görme ve anlamlandırma, objeleri okuma kültürel değerleri ve yaşamı paylaşma, gerçeği arama uygulamalar yapma ve değerlendirme gibi özellikleri kapsamaktadır (Terwiel, 2008, s.149).

Hem yaratıcı dramının hem de müzelerin tarifinde yaşantı ya da bir birikimden söz edilmektedir. Dolayısıyla her iki disiplinin tanımlarının birbiriyle kesiştiği görülür. "Müze eğitimi, özellikle zaman ve mekan içinde kendini ve insanları anlama, kültürel mirası devam ettirme, geçmişi, bugünü ve geleceği anlamlı bir biçimde ilişkilendirme, kültürel varlıkları ve eski eserleri anlama, koruma yaşatma kendi kültürünü ve farklı kültürleri çok yönlü ve hoşgörülü bir yaklaşımla tanıma ve anlama, müzelere yaşayan kurum niteliği kazandırma, kültürler arası anlayış ve empati geliştirme gibi hedeflere hizmet eder." (İlhan, 2012, s.19). Çalışmada çocukların yaşadığı kentin meslekleriyle ilgili farkındalık kazanmalarını somut verilerle işleyebilmek için müze ortamından yararlanılmaktadır. Bahsi geçen mesleklerin kaybolma tehlikesi yaşaması nedeniyle konu geçmiş ve bugün kavramları çerçevesinde ele alınmıştır. Dolayısıyla 6 yaş çocuklarına mesleklere ilişkin bilgilendirme yapılırken zaman kavramı da önem taşımaktadır.

Zaman bir çocuk için en zor algılanan kavramlardan biridir. Çocuk, okul öncesi döneminde eski- yeni karşılaştırması yapabilir ve ancak kendi yaşı kadar geriye gidebilir. Sonra aile albümlerinden keşfederek ailesinin tarihinde yerini oturtur. Zamanın boyut olarak algılanması

tarihsel bilincin kazanılması için biraz daha büyümek gerekir. Müzeler işte bu noktada çocuğun tarihi anlama sürecine doğrudan katkıda bulunurlar. Onları tarihle yüz yüze getirirler. Geçmişle bugünün karşılaştırılmasını yaptırırlar. “Müzedeki eski toprak çömlekleri gören bir çocuk önce bunların ne amaçla kullanıldığını öğrenir. Sonra çömleğin nasıl ve hangi malzeme ile yapıldığını uygulayarak kavrar. Ardından çömlekçilik diye bir mesleğin varlığını anlar. Fakat şimdi niye bu meslek yok? Toprak kaplardan neden yemek yenmiyor. Zaman ilerledikçe yeni keşiflerle, insanoğlunun kullanması için farklı malzemelerle yapılan tencereler mi bulunmuştu? Bunlar nasıl keşfedilmişti? Üretime hangi yöntemlerle geçilmiş? Bir tek kişinin elleriyle var ettiği emekten fabrika üretimine nasıl varılmış? Bütün bunları düşündürmek, uygulamalı olarak yaşatmak, müzelerin çocuk ziyaretçilerine sunduğu en önemli hizmettir.” (Abacı, 2003, s.12)

Tüm bu kazanımların müze ortamında sağlanabilmesi disiplinler arası bir çalışma ile gerçekleştirilebilir. Bu çalışmada da müzede yapılacak olan yaratıcı drama çalışmaları ile sanatsal ve kültürel aktarımın gerçekleşmesi beklenmektedir. Bursa'nın belli başlı mesleklerinin 6 yaş çocuklarına anlatılabilmesi için hem bilgileri somut olarak sunan ortamlardan en önemlisi olan müzelerden hem de birden fazla duyuya aynı anda seslenebilen yaratıcı drama yönteminden yararlanılmıştır.

Çalışmanın Amacı

Çalışmanın genel amacı, Bursa'nın kaybolmaya yüz tutmuş mesleklerini, 6 yaş çocuklarına, “müzedeki drama” yoluyla tanıtmaktır. Bunu yaparken

1. Yaşadığım şehir neresidir?
2. Bu şehirde neler üretilir?
3. Önceden üretilen ile bugün üretilen aynı mıdır?

Sorularına yanıt bulunmaya çalışılmış, sürecin sonunda çocukların yaşadıkları kent Bursa'nın kaybolmaya yüz tutmuş belli başlı mesleklerini tanıması amaçlanmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

“Bursa Kent Müzesi'nde 6 yaş çocukları ile Bursa'nın eski mesleklerinin işlenmesi” başlıklı drama çalışmasının öğrenciler için nasıl bir farkındalık geliştirilebileceğini belirlemek için nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışmanın uygulandığı grup Çağdaş Eğitim Kooperatifi 3 Mart Beşevler Anaokulu hazırlık sınıfına devam eden 6 yaşında 10 Kız 8 Erkek toplam 18 çocuktan oluşmaktadır. Grubun haftada 1 saatlik drama dersi içeren okul programından kaynaklı drama geçmişi bulunmakta, müzede drama geçmişi bulunmamaktadır.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada kullanılan veri toplama araçları; “kontrol listesi”, “eğitmen gözlemi” ve “ürün bilgi kartı soruları” şeklinde belirlenmiştir.

Kontrol Listesi: Her oturumun kazanımlarına ve alt kazanımlarına yönelik “evet” ve “hayır” seçenekli kontrol listeleri hazırlanmıştır. Bu listeler eğitim sırasında grubun sınıf öğretmeni tarafından doldurulmuştur.

Eğitmen Gözlem Notları: Eğitmen sürece ilişkin gözlemlerini her oturumdan sonra not almış, sürecin tamamlanmasının ardından da video çekimleri ile kontrol edilmiştir. Notlar alınırken çocukların kazanıma yönelik davranışları, etkinliklere katılım durumları, doğaçlamalardaki role girme ve sürdürme davranışları gözlemlenerek oluşturulmuştur.

Ürün Bilgi Kartı Soruları: Çalışmanın sonunda müze oturumlarında ortaya çıkan ürünlerin sergilenmesi planlanmıştır. Bu ürünlere ilişkin hazırlanması planlanan bilgi kartlarına yazılacak içerik çocuklara soru sorarak onların verdiği yanıtlardan oluşturulmuştur. Her ürünle ilgili sorular genel amaca dönük olarak hazırlanmıştır. Ürün bilgi kartı soruları tüm sürecin tamamlanmasının ardından her çocuğa her ürünle ilgili olarak tek tek ve hiçbir yönlendirme olmadan sorulmuş, verilen yanıtlar doğrudan not alınmıştır.

Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizi nitel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz tekniği kullanılarak yapılmıştır. Betimsel analiz elde edilen bulguların düzenlenmiş ve yorumlanmış biçimiyle okuyucuya sunulmasını amaçlamaktadır. Bu amaçla elde edilen veriler, öncelikle mantıklı ve anlaşılır biçimde betimlenmektedir. Daha sonra yapılan bu betimlemeler yorumlanmakta, neden-sonuç ilişkileri irdelenmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bulgular kontrol listeleri ve ürün bilgi kartı sorularının değerlendirildiği çizelgelerde sayısallaştırılarak sunulmuştur. Analize açıklık getirmek, güvenilirliği arttırmak için verilerin analizinde zaman zaman nicel ifadeler kullanılmıştır.

Çalışmanın güvenilirliğini desteklemek amacıyla öğrencilerin ve velilerinin izniyle tüm oturumlar kamera ve fotoğraf çekimleriyle kayıt altına alınmıştır.

Bulgular

Bu başlıkta, süreçte toplanan verilerin analizi sonucunda ulaşılmış bulgular sunulmuştur.

Kontrol Listelerine İlişkin Bulgular: Her oturumun kazanımlarına ve alt kazanımlarına yönelik olarak, evet/hayır seçenekleri ile hazırlanan kontrol listeleri incelenerek çocukların kazanımlara ulaşmış olup olmadığına dair bulgular Tablo 1. deki çizelgede verilmiştir.

Tablo1. Kontrol Listesi

OTURUM	KAZANIM	EVET (toplam çocuk sayısı)		HAYIR (toplam çocuk sayısı)	
		En az	En çok	En az	En çok
1	Kendisini ifade eder	14	17	1	3
	Probleme çözüm üretir.	13	15	2	4
2	Bursa Hakkında Fikir Edinir.	9	15	1	6
3	Meslek ile ilgili farkındalık edinir	10	13	1	3
4	Müze kavramı hakkında farkındalık edinir	13	16	-	-
5	Bursa Kent Müzesi hakkında fikir edinir	-	16	-	-
	Bursa Kent Müzesi'nde sergilenen eserler hakkında fikir edinir	11	16	-	5
	Bursa Kent Müzesi'nde bulunmaktan keyif alır	15	16	-	1
6	Bursa Kent Müzesi çarşı galerisindeki Bursa'ya özgü meslekleri/dükkanları fark eder.	9	14	1	5
	Katıldığı etkinliklere ilişkin duygularını ortaya koyar	-	13	-	1
7	At arabası ile ilgili farkındalık edinir.	-	15	-	1
	Günümüzdeki araba ile at arabası arasındaki farkı ayırt eder	12	15	-	3
	Katıldığı etkinliklere ilişkin duygularını ortaya koyar	11	12	3	4
8	Ayakkabıcılık mesleği hakkında farkındalık edinir.	-	15	-	-
	Katıldığı etkinliklere ilişkin duygularını ortaya koyar	-	15	-	-
9	Bıçakçılık mesleği hakkında farkındalık edinir.	16	17	-	1
	Katıldığı etkinliklere ilişkin duygularını ortaya koyar	16	17	-	1
10	Marangozluk mesleği hakkında farkındalık edinir.	11	15	-	3
	Katıldığı etkinliklere ilişkin duygularını ortaya koyar	-	15	-	-
11	Çinicilik mesleği hakkında farkındalık edinir	6	15	-	9
	Katıldığı etkinliklere ilişkin duygularını ortaya koyar	13	15	-	2
12	Bursa'ya özgü mesleklerin adlarını sayar.	-	14	-	-
	Bursa'ya özgü mesleklerin yaptıkları işleri söyler.	-	14	-	-
	Bursa'ya özgü mesleklerle ilgili duygularını ifade eder.	-	13	-	1
	Bursa'ya özgü mesleklerle ilgili düşüncelerini ifade eder.	-	12	-	2

Çalışmanın amacında yanıt aranan sorulardan; “yaşadığım şehir neresidir ?” sorusu özellikle 2. oturumda konu edinilmiş ve bu oturuma dair kontrol listelerine bakıldığında çoğu çocuğun yaşadığı şehir hakkında fikir sahibi olduğu gözlemlenmiştir. Amaca ilişkin bir başka soru olan “bu şehirde

neler üretilir?" sorusuna ise 6. oturumdan itibaren ele alınan tüm meslekler ile ilgili çalışmalarda bu mesleklerin yaşadıkları şehir Bursa'da varlığı üzerinde durulmuştur. Kontrol listelerine bakıldığında 12. Oturumun "Bursa'ya özgü mesleklerin adlarını sayar" kazanımına çalışmaya katılan çocukların hepsinin ulaştığı gözlemlenmektedir. "Önceden üretilen ile bugün üretilen aynı mıdır?" Sorusuna yönelik olarak mesleklerin konu edinildiği her oturumda kaybolmakta olan mesleğin yerine geçen iş kolunun ne olduğuna yönelik çalışmalar yapılmış, bu soruların cevapları 12. Oturumda Bursa'ya özgü mesleklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade ederlerken çocuklar tarafından yanıtlanmıştır.

Kontrol listelerine genel olarak bakıldığında çocukların oturumlardaki temel kazanımlara çoğunlukla ulaştığı görülmektedir. Alt kazanımlara ulaşma düzeyinin de ilk oturumdan son oturuma doğru artarak ilerlediği görülmektedir.

Eğitmen Gözlem Notlarına İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında on iki atölye gerçekleştirilmiş ve her atölye ile ilgili gözlem notları tutulmuştur.

Okulda gerçekleşen ve tanışma iletişim çalışmalarının yer aldığı birinci oturumda okulun ders programında yer alan drama derslerinin çocuklar üzerinde kendilerini rahat ifade edebilme, çemberde toplanma alışkanlığı edinme, eş zamanlı role girerek hikayede yer alan kayıp köpeğin sahibi ile ilgili empati kurabilme, rolünden keyif alma gibi bazı olumlu etkilerinin olduğu gözlemlenmiştir.

Yine okulda gerçekleşen "yaşadığım şehri tanıyorum, 'Bursa'" başlıklı ikinci atölyede çocukların aileleri ile birlikte hazırladıkları Bursa'ya ait değerlere yönelik fotoğrafları getirip arkadaşlarına yardım almadan sunmuştur. Aynı oturumda teleferik canlandırmasında eğitmenin tarif ettiği yapıların isimlerini çoğu çocuğun söyleyebilmiş olması alt kazanımlara ulaşabildiklerini göstermektedir. Aynı oturumun değerlendirme etkinliğinde çocukların çoğunun Bursa'ya ait fotoğrafları ayırt edebilmesi ise oturumun temel kazanımı olan "Bursa hakkında fikir edinir" kazanımına ulaşmış olduklarını göstermektedir.

Çalışmanın üçüncü oturumu olan "Meslek kavramı" atölyesi de okulda gerçekleştirilmiştir. Bu oturumla ilgili "meslekle ilgili farkındalık edinir" temel kazanımına ulaşmada okulun ders programında meslekler konusunun daha önceden işlenmiş olması kolaylaştırıcı olmuştur.

Okulda gerçekleşen son atölye olan "Sergi, müze" oturumu çalışmanın dördüncü oturumudur. Müzeye ya da sergiye gitmeyen çocukların çoğu sergi kavramını yalnızca okullarında açtıkları sergiler üzerinden anlatmışlardır. Oturumun değerlendirme aşamasında eğitmenin dağıttığı, duvarlarında boş çerçeveler ve boş vitrin bulunan bir sergi salonu çizimine çocuklar genel olarak oturum boyunca eğitmenin konu ettiği müze çeşitleri ve içeriklerinden eserler çizdikleri görülmüştür. "Bursa Kent Müzesi'nde neler göreceğinizi düşünüyorsunuz?" sorusuna cevaben de çocukların kral, kral tacı, vazo, at, sürahi, kürek, tüfek ve yüzük gibi yine oturumda konu edinilen eserlerden birkaçını çizdikleri görülmüştür. Buradan hareketle çocukların müze kavramı ile ilgili yalnızca bu oturumda konuşulan bilgilere sahip oldukları çıkarımına varılmıştır.

Çocukların müzedeki ilk atölyesi olan "Bursa Kent Müzesi'ni tanıyorum" başlıklı beşinci oturumda atölyeye katılan çoğu çocuğun ilk müze ziyareti olması nedeniyle heyecanlı ve oldukça meraklı oldukları, bu nedenle eserlerden çok mekana odaklandıkları gözlemlenmiştir. Çocukların kazanımlara ulaşma konusunda eğitim odasındaki etkinliklerde daha başarılı olmaları da aynı

nedene bağlanabilir. Buna rağmen çocukların özellikle canlandırma aşamasında role girmeye hevesli olmaları, süreci etkin şekilde yaşayabilmelerine neden olup pek çok kazanıma kolaylıkla ulaşabilmelerini sağlamıştır.

“Bursa Kent Müzesi El Sanatları Çarşısı’ni tanyorum” başlıklı altıncı oturumda özellikle çalışmanın ana konusu dışında kalan meslekler seçilmiştir. Oturum boyunca ara değerlendirme sorularında müzede bulunan bu çarşı ve üretilenlerle günümüz alışveriş merkezleri karşılaştırılmış, canlandırma etkinliklerinde alışveriş merkezlerinde rastlanamayacak olan esnaf kültüründen örnekler verilmeye çalışılmıştır. Çocukların doğaçlamalarında geleneksel yaşam kültüründe alış-veriş yapmaktan oldukça zevk aldıkları görülmüştür. Çocukların “semerci” dükkânını telaffuz etmekte zorlandıkları eğitmenin gözlem notlarında yer almıştır. Çocuklara aynı dükkânda ne üretildiği sorulduğunda da çoğunun ürünü tarif etmeyi başardığı ancak ürünün adını yalnızca o dükkânda canlandırmada rolde olan çocukların söyleyebildiği gözlenmiştir. Aynı şekilde; değerlendirme etkinliğinde diğer mesleklerle ilgili soruların doğru cevapları da genellikle o meslekle ilgili canlandırmada rol oynayan çocuklar tarafından verilebilmiştir.

Çalışmanın yedinci oturumu olan “Bursa Kent Müzesi’nde At Arabacılığı Mesleği” konulu atölyenin değerlendirme oturumunda yaptıkları at arabacısı resimlerinde mesleğini kaybetmekte olan ya da müşterisi azalmış olan dükkân sahibini bazı çocukların üzgün çizmiş olmaları çocukların kaybolan meslekle ilgili farkındalığını göstermesi açısından önemlidir. Aynı resimlerde dükkânın içinde at arabacılığı mesleğine ait bir ya da birden çok aleti çizmiş olmaları alt kazanımlara ulaşılabilmiş olduğunu göstermektedir. Çocukların bu oturumdan itibaren müze ortamına ve çalışmanın yöntemine alıştıkları gözlemlenmiştir. Eğitmen her oturumda üç gönüllü çocuğu, El Sanatları Çarşısı Galerisinde yapılacak olan anlatım ya da canlandırma mekânını yanlarında eğitmen ya da yardımcı öğretmen olmadan gidip bulmalarını ister ve öncü olmaları için cesaretlendirir. Çocukların böylece hem mekâna alıştıkları hem de arkadaş gruplarına liderlik yapmanın hazzını yaşadıkları gözlemlenmiştir. Bu çalışma her oturumda gruptan başka gönüllü çocuklarla yapılmıştır. Aynı şekilde oturumun sonunda yaptıkları ürünleri bitirenlerin müzenin başka bir katında bulunan mekâna tek başlarına gidip koymaları için ortam sağlanmıştır. Böylece çocukların müzeye aidiyet duygularının da gelişmekte olduğu gözlenmiştir.

Çalışmanın sekizinci oturumunun konusu “Bursa Kent Müzesi’nde ayakkabıcılık mesleği” dir. Konuya ilişkin temel kazanımlar “Ayakkabıcılık mesleği hakkında farkındalık edinir”, “katıldığı etkinliğe ilişkin duygularını ortaya koyar” şeklinde oluşturulmuştur. Oturumun canlandırma aşamasında dükkânda bulunan süreç içinde oluşturulan kurgusal bir kahraman olan Süleyman Efendi’nin mektubunun okunması ayakkabıcılık mesleğine ilişkin duygu durumunu güçlendirmiştir. Konu edinilen mesleğin ürününün günlük yaşamlarının bir parçası olması, çocukların meslekle ilgili kazanımlara ulaşmasını kolaylaştırmıştır. Oturumun değerlendirme aşamasında sorulan sorulara verilen yanıtlar çocukların kaybolmakta olan bir meslekle ilgili çözüm yolları aramalarına sebep olmuş oldukça mantıklı cevaplar verdiği gözlemlenmiştir.

“Bursa Kent Müzesi’nde Bıçakçılık Mesleği” konulu dokuzuncu atölyenin temel kazanımı “Bıçakçılık mesleği hakkında farkındalık edinmektedir. Çocukların günlük hayatlarında karşılaştıkları bir ürün olan bıçak konusundaki hazır bulunuşlukları konuyla ilgili kazanımlara ulaşmayı kolaylaştırmıştır. Ayrıca atölye sürecinde kullanılan müzik ve danslı etkinlikler nedeniyle sürece çok daha kolay adapte oldukları izlenmiştir. Oturumun değerlendirme aşamasında çocukların

bıçak maketlerini yaparken kendi aralarında “Biz de bu bıçakları Atatürk’e mi hediye edeceğiz?” şeklindeki konuşmaları sürecin verimliliğini göstermesi açısından önemlidir.

Çalışmanın onuncu oturumunun konusu “Bursa Kent Müzesi'nde Marangozluk Mesleği” dir. Oturumda eğitmen gözleminden yola çıkarak canlandırma etkinliğinde çocuklara marangoz dükkânından ne alacakları sorulduğunda çoğu çocuğun heykel ve oyuncak dediği görülmüştür. Müzenin marangoz dükkânının içindeki heykel ve ahşap oyuncaklar çocukların dikkatini çekerek marangozluk mesleğinin temel üretim eşyalarını söylemelerine engel olmuştur. Bursa Kent Müzesi Marangoz dükkânındaki bu eşyaların çalışmada hedefe hizmet etmediği düşünülmektedir. Bu dezavantaja rağmen çocukların değerlendirme aşamasında verilen tahta parçalarıyla marangozluk mesleğinin ürünü olan mobilyalar ürettikleri gözlemlenmiştir. Bir başka eğitmen gözlemi ise çocukların bu mesleğin adını telaffuz etmekte zorlandıkları şeklindedir.

Eğitmen gözleminde oturumun değerlendirme etkinliğinde, çocukların adını dahi söyleyemedikleri bu mesleğin kaybolmakta olduğuna dair farkındalık edindikleri ve soruna çözüm arayışı içinde oldukları gözlemlenmiştir.

Çalışmanın onbirinci oturumunda “Bursa Kent Müzesi'nde Çinicilik Mesleği” konu edinilmiştir. Eğitmen gözlem notlarında bu oturuma ilişkin çocukların atölye boyunca Çinicilik mesleğinin ismini söylemekte zorlanmış oldukları belirtilmiş, çocukların canlandırma aşamasında padişaha verdikleri cevaplardan yola çıkarak mesleğe ait iş aşamalarını çoğu çocuğun sırasıyla olmasa da sayabildiği gözlemlenmiştir. Eğitmen gözlem notlarında yer alan bir başka bulgu ise İznik veya Bursa’da çinici dükkânları gören çocukların diğer mesleklerle karşılaştırdıklarında mesleğin kaybolmadığını iddia ederek kaybolmakta olan meslekler kavramı üzerine düşündüklerini ifade edebilmiş olmalarıdır.

Çalışmanın değerlendirme oturumu olan onikinci oturum okulda gerçekleştirilmiştir. Bu atölyede tüm süreci kapsayacak biçimde “Bursa’ya özgü mesleklerin adlarını sayar, Bursa’ya özgü mesleklerin yaptıkları işleri söyler, Bursa’ya özgü mesleklerle ilgili duygularını ifade eder, Bursa’ya özgü mesleklerle ilgili düşüncelerini ifade eder” kazanımları oluşturulmuştur. Sürece yönelik eğitmen gözlem notlarına bakıldığında; hazırlık ısınma etkinliklerinde eğitmenin getirdiği fotoğraflardaki mesleklerin isimlerini söylerken özellikle mesleğin işlendiği oturumda telaffuz ederken zorlandıkları çinicilik mesleğini kolaylıkla tanıyıp mesleğin adını söyleyebildikleri görülmüştür. Oturumun özellikle canlandırma etkinliklerinde çocukların roldeyken mesleklerle ilgili farkındalıklarını dile getirmeleri tüm çalışmanın kazanımlarına çoğu çocuğun ulaşmış olduğunu göstermesi açısından önemli bir bulgudur. Aynı oturumun değerlendirme aşamasında gerçekleşen bilgi kartı oluşturma etkinliği aynı zamanda tüm çalışmanın değerlendirme çizelgesi için veri toplama etkinliğidir. Her bir meslek için (At Arabacılığı, Ayakkabıcılık, Bıçakçılık, Marangoz, Çinicilik) eserin adı, üreten meslek, üretildiği şehir, günümüzdeki üretim durumu soruları sorulmuş verilen doğru ve yanlış cevaplar çizelgede belirtilmiştir.

Her oturumun sonunda ayrıntılandırılarak ele alınan eğitmen gözlemlerinden ortaya çıkan genel bulgular çocukların çoğunlukla katılımlarının etkin olduğu, etkinlik dışında kalmadıkları, canlandırma ve doğaçlamalarda role girip sürdürme konusunda istekli oldukları yönündedir. Her oturumun sonunda gerçekleşen değerlendirme aşamasında kazanımlara yönelik sorulara ağırlıklı olarak doğru yanıt verdikleri tespit edilmiştir. Ayrıca her oturuma başlarken bir önceki oturumla ilgili neler hatırladıkları yoklandığında kazanımlara hizmet eden bilgi ve düşüncelerin paylaşıldığı görülmüştür.

Çalışmanın amacına yönelik; “yaşadığım şehir neresidir ?” sorusuna ilişkin 2. Oturumun eğitimci gözlem notlarına ve kontrol listelerine bakıldığında; çocukların yaşadıkları şehrin adını söyleyebildikleri ve yaşadıkları şehirle ilgili belli başlı bilgileri paylaşabildikleri gözlemlenmiştir. Bu nedenle çocukların “Bursa hakkında fikir edininir” kazanımına ulaştıkları da söylenebilir.

12. Oturumun eğitimci gözlem notlarında çocukların canlandırmalarında bu şehirde üretilen ürünlere yer vermiş olmaları; aynı oturumun değerlendirme sorularını yanıtlarken ise artık at arabasının yerine otomobil kullanıldığını, bıçakçılarının atölyelerinin azaldığını günümüzde bıçakların ve tabakların daha çok fabrikalarda üretiliyor olduğunu söylemeleri mesleklerle ilgili farkındalıklarını ifade etmektedir. Dolayısıyla çalışmanın amacında cevap aranan “Bu şehirde neler üretilir?” ve “önceden üretilen ile bugün üretilen aynı mıdır?” soruları böylece çocuklar tarafından bu ifadeler ile yanıt bulunmuştur.

Kaybolan mesleklerin yerine geçen meslekleri aynı oturumun değerlendirme etkinliklerinden biri olan ürün bilgi kartı oluşturma etkinliğinde günümüzdeki üretim durumu sorulduğunda çocukların açıklamalarında yerine geçen meslekleri konu etmeleri genel olarak çalışmanın amacına yönelik tüm soruları cevaplayabildiklerini göstermiştir.

Ürün Bilgi Kartı Soru/Cevap Çizelgesine İlişkin Bulgular

Son oturum tamamlandıktan sonra çocuklarla yeniden bir araya gelinerek tüm sürecin temel kazanımlarına yönelik sorular sorulmuştur. Bu sorular eğitim sürecinde ortaya çıkan ürünler üzerinden hazırlanmıştır. Söz konusu ürünler ile sergi açılması planlanmaktadır. Sorulara verilen yanıtlar ile hem kazanımlara ulaşıp ulaşılmadığı yorumlanmış hem de sergide yer alacak ürünlerin “bilgi kartı” olarak kullanılması planlanmıştır. Sorulara verilen cevaplar ile “Ürün bilgi kartı soru/cevap çizelgesi” oluşturulmuştur. Bu çizelgenin/bilgi kartlarının oluşturulma safhası için okulun kütüphanesinde özel bir alan oluşturulmuştur. Bu alana atölyelerde konu edinilen mesleklerle ilgili müzedeki dükkân canlandırması fotoğrafı, mesleğe ait bir resim ya da fotoğraf ve o meslekle ilgili atölye sonunda çocukların yaptıkları ürünler konmuştur. Mesleğe ait fotoğraf ya da resimlerin değerlendirme oturumunda çocukların daha önce gördükleri görsellerden seçilmesine özen gösterilmiştir. Mekâna tek tek alınan çocuklara eğitimci “Aylardır müzede bazı çalışmalar yaptık, her çalışmanın sonunda sizler bazı eserler ürettiniz şimdi artık sergimizi hazırlama zamanımız geldi, sergi için bu ürünlerin bilgi kartlarını birlikte hazırlayacağız, bunun için bazı sorular hazırladım” diyerek atölyelerde işlenen her meslek için (at arabacılığı, ayakkabıcılık, bıçakçılık, marangozluk, çinicilik) hazırlanan 4 soru (eserin adı, üreten meslek, üretildiği şehir, üretim durumu) çocuğa yöneltilmiştir. Toplamda 20 soruya verilen doğru cevaplar çizelgede (+) yanlış cevaplar ise (-) şeklinde belirtilmiştir.

Tablo 2. Ürün Bilgi Kartı Soru Cevap Çizelgesi

MESLEK ADI SOYADI	AT ARABACISI				AYAKKABICI				BIÇAKÇI				MARANGOZ				ÇİNİCİ			
	Eserin Adı	Üreten Meslek	Üretildiği Şehir	Üretim Durumu	Eserin Adı	Üreten Meslek	Üretildiği Şehir	Üretim Durumu	Eserin Adı	Üreten Meslek	Üretildiği Şehir	Üretim Durumu	Eserin Adı	Üreten Meslek	Üretildiği Şehir	Üretim Durumu	Eserin Adı	Üreten Meslek	Üretildiği Şehir	Üretim Durumu
K1	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
K2	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
K3	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
K4	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
K5																				
K6	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
K7	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	-
K8	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
K9	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
K10	+	-	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	-	-	-	-
K11	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
K12	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	-	+	+	-	+	-	+	-	-	-
K13	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+
K14	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
K15	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
K16	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
K17	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+	+	-
K18	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+

At arabacılığı mesleği konusunda Ürün bilgi kartı soru/cevap çizelgesinde çocukların çoğunun at arabacılığı mesleği ile ilgili farkındalık edindiği, bu mesleğin Bursa'da ve kaybolmakta olan bir meslek olduğunu söyleyebildikleri izlenmektedir. Aynı çizelgede ayakkabıcılık mesleği bölümüne bakıldığında ise oturuma katılan tüm çocuklardan yalnızca bir tanesinin ayakkabıcılık mesleğinin hangi şehirde yapıldığına ilişkin soruya cevap veremediği diğer tüm çocukların bu meslekle ilgili soruları doğru şekilde yanıtlamış oldukları gözlenmektedir. Çizelgede bıçakçılık mesleğine dair bölüm incelendiğinde meslekle ilgili sorulardan yalnızca “üretildiği şehir” sorusuna üç çocuğun yanlış cevap verdiği görülmüştür. Yanlış cevap veren çocuklardan biri bıçakçılık mesleğinin konu edildiği atölyeye gelmediği görülmüştür. Aynı çizelgede çocukların marangozluk mesleğine dair cevapları incelendiğinde tüm çocuklar mesleğin ürünlerini tanıyabilmiş olmasına rağmen mesleğin adını 4 çocuğun söyleyememiş olduğu izlenmiştir. Çizelgede çinicilik mesleğine dair bölüm incelendiğinde tüm çocukların eserin adını söyleyebildikleri halde mesleğin adı ve üretim durumu sorulduğunda 4 çocuğun yanlış cevap verdiği görülmektedir.

Ürün bilgi kartı sorularına verilen yanıtlar incelendiğinde genel olarak çocukların sorulara doğru yanıt verdikleri gözlemlenmiştir. En çok yanlış cevap “ürünü üreten mesleğin adı nedir?” sorusuna, en az yanlış cevap ise “ürünün adı nedir?” sorusuna verilmiştir.

Bu etkinlik bir çocuk hariç çalışmaya katılan 17 çocuk ile birebir çalışılarak gerçekleştirilmiştir. Her çocuğa toplam 20 soru sorulmuş, toplamda 340 soru ve cevap çizelgede belirtilmiştir. Çalışma grubu bu soruların 309'una doğru cevap vermiş yalnızca 31'ine yanlış cevap vermiştir. Eserin adı sorusuna; 2, üreten meslek sorusuna; 12, üretildiği şehir sorusuna; 10 üretim durumu sorusuna ise 7 yanlış cevap alınmıştır. Yanlış cevapların meslek dağılımı şu şekildedir; At arabacılığı 11, ayakkabıcılık 1, Bıçakçı 3, Marangoz 6, Çinici 10. Değerlendirme çizelgesinden çıkan bu sonuç, oturumlar boyunca tutulmuş olan kontrol listelerini ve eğitimden çıkan gözlem notlarını destekler niteliktedir.

Çalışmanın genel amacına dönük olarak “Ürün bilgi kartı soruları”na bakıldığında tüm çocukların yaşadıkları şehir Bursa'da kaybolmakta olan mesleklerin isimlerini söyleyebildikleri, yerine geçen meslek hakkında da genel olarak fikir sahibi oldukları anlaşılmaktadır.

Sonuç

“Bursa Kent Müzesi’nde 6 yaş çocukları ile Bursa’nın eski mesleklerinin işlenmesi” adlı çalışmada çocukların yaparak ve yaşayarak öğrenmeleri, süreçte etkin olmaları ve öğrendiklerini içselleştirmeleri önemsenmiştir. Bu nedenle yaratıcı drama yönteminden yararlanılmıştır. Ayrıca sözü edilen öğrenme yolunu gerçekleştirebilmenin önemli ayrıntılarından biri de sınıf dışı ortamlardan yararlanmaktır. Sınıf dışı ortamlardan biri olan müzeler çocuğun tarihi anlama sürecinde doğrudan katkıda bulunmaktadır. Bu yaş grubundaki çocuklar için özellikle müzeler, sergilenen eserler ve orada yapılan canlandırmalar ile bilgilerin somutlaştırabilmesine aracılık etmektedir. Müze eğitiminde yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanılmasının önemine ilişkin Çağdaş Drama Derneği’nin Eğitimci Kursu kapsamında yapılan proje çalışmaları bu açıdan örnek teşkil etmektedir. Örneğin Serap Kurt’un 2012 yılında ilkök 5. sınıf çocukları ile yaptığı “Ankara Rahmi Koç Çengelhan Müzesi’nde Yaratıcı Dramayla Öğrenme” (2012) başlıklı projenin sonucunda yaptığı açıklamalardan biri şöyledir: “Çocuklar için bir keşif noktası olan müzelerin birey için yaşam boyu açılıp tekrar tekrar bakılması gereken bir nokta olması gerektiği gözlemlenmiştir.” Benzer proje çalışmalarından birini gerçekleştiren Ayhan Karayel Çetin ““Sekiz Bin Yıldır İstanbuluyum” Yaratıcı Drama Yöntemiyle İstanbul Arkeoloji Müzeleri’ni Geziyorum” (2015) başlıklı çalışmasının sonucunda “Müzedeki yaratıcı drama yöntemiyle çalışma yapan öğrenciler, müzedeki nesnelere belli bir zaman ve toplulukla bağını kurmakta zorlanmamışlardır” açıklamasını yapmaktadır. Seçil Coşkun’un yaptığı “Etnografya ve Vakıf Eserleri Müzelerinde Yaratıcı Drama ile Geçmiş Yolculuk” (2013) başlıklı proje çalışmasında “Öğrencilerin müzelerle ilgili bilgileri ve müzelere karşı ilgisi artmıştır. Projede yöntem olarak kullanılan yaratıcı drama ile de bilgileri kalıcı hale gelmiştir” sonucuna varmıştır.

Amacı, Bursa’nın kaybolmaya yüz tutmuş mesleklerini, 6 yaş çocuklarına, “müzedeki drama” yoluyla tanıtmak olan çalışmada; bu amaca yönelik; yaşadığım şehir neresidir, bu şehirde neler üretilir, önceden üretilen ile bugün üretilen aynı mıdır gibi sorulardan yola çıkılmıştır.

Kontrol listeleri çözümlemesi, eğitimci gözlem notları ve ürün bilgi kartı sorularına verilen cevaplar aşağıda yorumlanmıştır.

Kontrol listelerine genel olarak bakıldığında çocukların oturumlardaki temel kazanımlara çoğunlukla ulaştığı görülmektedir. Alt kazanımlara ulaşma düzeyinin de ilk oturumdan son oturuma doğru artarak ilerlediği görülmektedir.

Her oturumun sonunda ayrıntılandırılarak ele alınan eğitimci gözlemlerinden ortaya çıkan genel bulgular çocukların çoğunlukla katılımlarının etkin olduğu, etkinlik dışında kalmadıkları, canlandırma ve doğaçlamalarda role girip sürdürme konusunda istekli oldukları yönündedir. Her oturumun sonunda gerçekleşen değerlendirme aşamasında kazanımlara yönelik sorulara ağırlıklı olarak doğru yanıt verdikleri tespit edilmiştir. Ayrıca her oturuma başlarken bir önceki oturumla ilgili neler hatırladıkları yoklandığında kazanımlara hizmet eden bilgi ve düşüncelerin paylaşıldığı görülmüştür.

Çalışmanın genel amacına dönük olarak “Ürün bilgi kartı soruları”na bakıldığında tüm çocukların yaşadıkları şehir Bursa’da kaybolmakta olan mesleklerin isimlerini söyleyebildikleri, yerine geçen meslek hakkında da genel olarak fikir sahibi oldukları anlaşılmaktadır.

Süreç içinde bir değerlendirme oturumunda katılımcı bir çocuk geçen hafta dedesi ile Bıçakçı dükkânına gittiğini ve alışveriş yaparak ona destek olduklarını açıklamıştır. Yine aynı konuşmada

bir başka çocuk ise “Biz yalnızca bu mesleği değil tüm kaybolan meslekleri korumalıyız” diyerek düşüncelerini aktarmıştır. Son değerlendirme oturumunda kaybolan mesleklere dair çocukların doğaçlamalarında dükkanın sahibi rolündeki çocukların üzgün ifadeler takındıkları, ya da kaybolan meslekleri için müşteri toplamaya çalıştıkları gözlemlenmiştir. Bu veriler Çocukların adını dahi söylerken zorlandıkları bir mesleğin kaybolmakta olduğuna dair farkındalık edindikleri ve soruna çözüm arayışı içinde olduklarının en güzel göstergesidir.

Sürece ilişkin tüm göstergelere bakıldığında Bursa Kent Müzesi'nde yapılan ve kaybolan mesleklere ilişkin farkındalık geliştirmeyi amaçlayan çalışmanın sonucunda müze eğitiminde yaratıcı drama yönteminin etkili olduğu, okulöncesi çocukların kendileri için soyut olan verileri somutlaştırmakta önemli bir yol olduğu gözlemlenmiştir.

Öneriler

Okulöncesi dönem çocuklarıyla müzede yaratıcı drama çalışması gerçekleştirecek eğitmen çalışacağı müzeyle ilgili tüm ayrıntılara hakim olmalıdır.

Okulöncesi dönem çocuklarıyla yapılacak müzede yaratıcı drama çalışmalarında katılımcı sayısı en fazla 12-14 çocukla sınırlandırılmalıdır.

Geniş zamana yayılmış olan çalışmalarda tüm müzeyi görmelerini sağlayacak bir oturum yapılmalıdır. Böylece bu yaş grubu için tüm müze ile ilgili meraklarının giderilmesi ardından gerçekleştirilecek olan oturumda temel konuya odaklanmalarını kolaylaştıracaktır.

Çocukların müzeye aidiyet geliştireceği etkinlikler ya da durumlar çoğaltılarak koruma bilincinin kalıcılığı sağlanmalıdır.

Kaynakça

- Abacı, O. (2003). *Müze eğitimi, eğitim ortamı olarak müzeler*. (Ed. Kadriye Tezcan Ahmehmet). İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Yayınları.
- Adıgüzel, Ö. (2015). *Eğitimde yaratıcı drama*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Altundemir, M. ve Yılmaz, F. (2002). Bursa ekonomisi ve sanayisi. *Düşkapı*. Bursa:Pera.
- Arslan, L. (2010). *Erken çocuklukta bilişsel gelişim, erken çocukluk döneminde gelişim*. Ankara: Maya.
- Bender, M.T. (2005). John Dewey'in eğitime bakışı üzerine yeni bir yorum. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 13-19.
- Coşkun, S. (2013). *Etnoğrafya ve Vakıf Eserleri Müzelerinde yaratıcı drama ile geçmişe yolculuk*. Çağdaş Drama Derneği yaratıcı drama eğitmenliği/liderliği programı yayımlanmamış bitirme projesi, Ankara.
- Çetin, A. K. (2015). *Sekiz bin yıldır istanbulluyum yaratıcı drama yöntemiyle istanbul arkeoloji müzeleri'ni geziyorum*. Çağdaş Drama Derneği yaratıcı drama eğitmenliği/liderliği programı yayımlanmamış bitirme projesi, Ankara.
- İlhan, A.Ç. (2012). Yaratıcılık eğitimi bağlamında çocuk müzeleri, *Çocuk müzeleri ve yaratıcı drama*. (Ed. İnci San) Ankara: Naturel Yayıncılık.
- Kurt, S. (2012). *Ankara Rahmi Koç Çengelhan Müzesi'nde yaratıcı dramayla öğrenme*. Çağdaş Drama Derneği yaratıcı drama eğitmenliği/liderliği programı yayımlanmamış bitirme projesi, Ankara.
- Oğuzoğlu, Y. (2013). *Bursa tarihi*. Bursa: Bursa Büyükşehir Belediyesi Kitaplığı.
- Seidel, S. ve Hudson, K. (1999). *Müze eğitimi ve kültürel kimlik*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Terwiel, C. (2008). Sanat eğitiminde bir yöntem olarak müzelerden yararlanma, *Eğitim ve müze*. (Ed. İnci San). Ankara: Kök Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.